

PLAN DIGITALIZACIJE GRADSKA KNJIŽNICE RIJEKA ZA RAZDOBLJE OD 2026. DO 2030.

1. UVOD

Gradska knjižnica Rijeka digitalizira građu i izgrađuje digitalnu knjižnicu pod nazivom *SVeVid* od 2013. godine. Digitalizacija građe provodi se u skladu sa *Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* (NN 17/19, 98/19, 114/22, 36/24), *Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima* (NN 111/21), *Standardom za digitalne knjižnice* (NN 103/21), *Pravilnikom o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe* (NN 27/23) te *Smjernicama za digitalizaciju kulturne baštine Ministarstva kulture i medija* (2020., 2023.).

Plan digitalizacije Gradske knjižnice Rijeka donosi se za razdoblje od pet godina, u skladu s Planom digitalizacije građe u javnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj koji je izradila Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 2025. godine.

Polazišta za donošenje Plana digitalizacije GKR su sljedeća:

- Digitalizacija knjižnične građe redovita je djelatnost GKR (Statut GKR, čl. 7.)
- Smjernice za digitalizaciju sastavni su dio Smjernica za izgradnju i upravljanje fondom GKR

2. CILJ DIGITALIZACIJE

Gradska knjižnica Rijeka planira digitalizaciju građe imajući u vidu sljedeće ciljeve:

- zaštita fizičkog primjerka izvornika kako bi se smanjilo njegovo korištenje, odnosno u potpunosti zamijenilo digitalnom inačicom
- povećanje dostupnosti sadržaja omogućavanjem *online* pristupa građi
- stvaranje novih proizvoda i usluga (virtualne izložbe i sl.)
- upotpunjavanje fonda Knjižnice
- digitalizacija na zahtjev korisnika

3. ODABIR GRAĐE ZA DIGITALIZACIJU

Odabir građe za digitalizaciju temelji se na zadaćama Gradske knjižnice Rijeka kao matične knjižnice za narodne i školske knjižnice Primorsko-goranske županije koja ima obvezu izgradnje zavičajne zbirke Županije, kao i na specifičnim potrebama korisnika.

Prioriteti odabira građe su sljedeći:

- zavičajna zbirka i unikati, naročito građa koja predstavlja kulturno dobro
- stare primorske/hrvatske novine, a osobito one s početka 20. stoljeća koje su zbog načina tiska i loše kvalitete izrazito krhke i osjetljive te su podložne uništavanju učestalim korištenjem
- vrijedna i/ili tražena građa vezana za zavičajnu povijest i kulturu Rijeke i Primorsko-goranske županije koju Knjižnica posjeduje
- fizički ugrožena vrijedna građa

Procjena vrijednosti svake jedinice građe razmatra se kroz sljedeće parametre:

- rijetkost i jedinstvenost
- umjetnička, kulturna, znanstvena i druga vrijednost
- važnost za Knjižnicu kao ustanovu
- važnost za razumijevanje određenoga predmetnog područja
- značajno pokrivanje određenoga predmetnog područja
- korisnost sadržaja
- podaci o predmetima/skupinama predmeta ili značajnim pojedincima i događajima koji su drugdje nedostatno dokumentirani
- građa koja će u digitalnom obliku dobiti na vrijednosti
- građa koja će dugoročno biti zanimljiva korisnicima
- iznimno tražena građa.

U razdoblju do 2030. godine fokus će biti na digitalizaciji zavičajne periodike i odabranih primjeraka monografskih publikacija iz Zavičajne zbirke Knjižnice.

4. PROVEDBA DIGITALIZACIJE

Knjižnica provodi digitalizaciju u suradnji s vanjskim suradnicima. Cilj Knjižnice je do kraja 2030. godine nabaviti vlastitu opremu za digitalizaciju te provoditi digitalizaciju vlastitim resursima, u skladu sa *Smjernicama za digitalizaciju kulturne baštine Ministarstva kulture i medija* (2023).

Vanjski suradnik obavlja snimanje građe, izrađuje arhivske i korisničke preslike prema utvrđenim parametrima sukladno *Standardu za digitalne knjižnice* te obavlja tehničku obradu preslika (imenovanje datoteka i grafička obrada preslika).

Osoblje u Knjižnici zaduženo za upravljanje sadržajem digitalne knjižnice u sustavu Indigo oblikuje zbirke i za sve digitalne objekte izrađuje metapodatke ili se metapodaci izravno preuzimaju iz programa ZaKi i kataloga NSK te, prema potrebi, prilagođavaju i nadopunjuju metapodacima za opis digitalne građe.

U istom sustavu obavlja se postupak optičkog prepoznavanja znakova (OCR) čime se, osim po metapodacima, omogućuje i pretraživanje po cjelovitom tekstu.

5. POHRANA I OBJAVA

Pohrana i arhiviranje digitalnih objekata obavljaju se u skladu s dokumentima koji se odnose na upravljanje digitalnom građom. Arhivske datoteke isporučuju se u TIFF formatu i pohranjuju na vanjskim memorijskim jedinicama koje se pohranjuju u Knjižnici na zaštićenom mjestu.

Korisničke datoteke izrađene u JPG formatu pohranjuju se u repozitoriju za koji prostor i tehničku podršku pruža vanjski partner. Repozitorij se temelji na suradničkom modelu i namijenjen je pohrani sadržaja digitalnih zbirki narodnih i školskih knjižnica Primorsko-

goranske županije, kao i ostalih potencijalno zainteresiranih ustanova i udruga koje posjeduju vrijednu zavičajnu građu.

Objava i pristup digitaliziranoj građi omogućena je putem digitalne knjižnice SVeVid na mrežnoj adresi <https://digitalnaknjiznicapgz.hr/gkr/> kao dijela zajedničkog portala Zavičajna digitalna knjižnica Primorsko-goranske županije dostupnog na adresi:

<https://digitalnaknjiznicapgz.hr/>

Repozitorij i javno dostupan zajednički portal rezultat su projekta čiji je idejni začetnik i koordinator Gradska knjižnica Rijeka.

Osim na portalu ZDK PGŽ sva baštinska građa digitalizirana sredstvima Ministarstva kulture i medija objavljuje se i na portalu eKultura, dostupno na adresi:

<https://ekultura.hr/item-sets/2960219/>

6. FINANCIRANJE

Sredstva za digitalizaciju osiguravaju se prijavama na natječaje Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske te Primorsko-goranske županije, kao i iz vlastitih sredstava Knjižnice.

7. ZAKLJUČNO

Plan digitalizacije Gradske knjižnice Rijeka dostavlja se Centru za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice (NSK). Osim Plana, svake godine NSK se dostavlja i popis građe za digitalizaciju za sljedeću godinu prema uputama Centra za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice.

U skladu sa *Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* i *Pravilnikom o obveznom primjerku*, Knjižnica će dostavljati NSK digitaliziranu građu kao obvezni primjerak na način na koji to propisuje NSK.

Plan digitalizacije Gradske knjižnice Rijeka javno se objavljuje na mrežnim stranicama Knjižnice na adresi: <https://gkr.hr/>